

แบบรายงานการเข้าร่วมประชุม/ อบรม/สัมมนา/ ศึกษาดูงาน

 รายบุคคล
  กลุ่มบุคคล

ชื่อ - นามสกุล : นางปภาดา น้อยคำยาง	ตำแหน่ง : บรรณารักษ์ชำนาญการ
สังกัดฝ่าย / หน่วยงาน : บริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ	
ชื่อ - นามสกุล : นายกันตพงศ์ พุ่มอยู่	ตำแหน่ง : นักวิชาการคอมพิวเตอร์
สังกัดฝ่าย / หน่วยงาน : เทคโนโลยีห้องสมุด	
ชื่อหลักสูตร / การประชุม	คู่มือมาตรฐานการจัดการคุณภาพข้อมูลผลการวิจัยในคลังสารสนเทศดิจิทัลและระบบตัวอย่างโครงการพัฒนา มาตรฐานการจัดการข้อมูลในคลังสารสนเทศดิจิทัลสู่มาตรฐานระดับชาติ
วัน/เดือน/ปี	5 กรกฎาคม 2562
สถานที่จัด	อาคาร วช.1 สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
หน่วยงานผู้จัด	สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ
ค่าใช้จ่าย	☒ ไม่มี ☐ มี เบิกจ่ายจากงบประมาณ ☐ แผ่นดิน ☐ เงินรายได้ ☐ งบอื่นๆ (ระบุ)
ใบเกียรติบัตร/ วุฒิบัตร	☐ ได้รับ ☐ ไม่ได้รับ เนื่องจาก..... ☒ ไม่มี

สรุปสาระสำคัญ

ตามที่สำนักงานวิจัยแห่งชาติ ได้ดำเนินโครงการคัดเลือกมาตรฐานสากลในการจัดการข้อมูลผลการวิจัยในคลังสารสนเทศดิจิทัล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา วิเคราะห์ แยกแยะ และเปรียบเทียบมาตรฐานการเก็บข้อมูลวิจัยระดับสากล เพื่อศึกษา วิเคราะห์ แยกแยะ และเปรียบเทียบมาตรฐานการบริหารจัดการคลังข้อมูลวิจัย และเพื่อคัดเลือกมาตรฐานสากลที่เหมาะสมในการจัดเก็บข้อมูลวิจัยและการบริหารจัดการคลังข้อมูลวิจัย โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.นำทิพย์ วิภาวิน อาจารย์ประจำสาขาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เป็นหัวหน้าโครงการ การสัมมนานี้คณะผู้วิจัย ได้นำเสนอ (ร่าง) คู่มือมาตรฐานการจัดการคุณภาพข้อมูล ผลการวิจัยในคลังสารสนเทศดิจิทัล ที่พัฒนาขึ้นจากมาตรฐาน CoreTrustSeal และศึกษามาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการข้อมูลผลการวิจัยในคลังสารสนเทศดิจิทัล เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการข้อมูลในคลังสารสนเทศดิจิทัลและใช้เป็นมาตรฐานในการตรวจประเมินและรับรองคุณภาพการดำเนินงานคลังสารสนเทศดิจิทัลของประเทศไทย โดยมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 คำจำกัดความ องค์ประกอบที่ 2 ข้อกำหนดมาตรฐานการจัดการคลังสารสนเทศดิจิทัล 16 ข้อ องค์ประกอบที่ 3 แนวปฏิบัติในการเตรียมเอกสารประกอบการประเมิน องค์ประกอบที่ 4 วิธีประเมินและขอการรับรองมาตรฐาน และองค์ประกอบที่ 5 แบบประเมินตนเองเพื่อขอการรับรองมาตรฐาน

องค์ประกอบที่ 1 คำจำกัดความ มาตรฐาน CoreTrustSeal กล่าวถึง

- ข้อมูลวิจัย (Research Data) หมายถึง ข้อเท็จจริงที่รวบรวมหรือเกิดขึ้นในระหว่างการวิจัย ซึ่งอาจเป็นตัวเลข ตัวอักษร ภาพ และ เสียง เพื่อใช้วิเคราะห์และประมวลผล อาจรวมถึงข้อมูลเอกสาร แผ่นตารางทำการ แบบสอบถาม เอกสารถอดการสัมภาษณ์ เสียงบันทึกการสัมภาษณ์ ภาพถ่าย ภาพถ่ายวีดิทัศน์ สมุดบันทึก เป็นต้น
- ผลการวิจัย (Research Output) หมายถึง รูปแบบการเผยแพร่ความรู้หรือผลจากการค้นคว้าวิจัย เช่น รายงาน รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ บทความวิจัย บทความวิชาการ เอกสารประกอบการประชุมวิชาการ บทหนึ่งในหนังสือหรือวารสาร ไปสเตอร์ วิชาการ และสื่อการเรียนรู้ในรูปแบบอื่น เป็นต้น
- คลังสารสนเทศดิจิทัล (Digital Repository) หมายถึง ระบบสารสนเทศสำหรับจัดการ จัดเก็บ และเผยแพร่ข้อมูลวิจัย/ผลการวิจัยในรูปแบบดิจิทัลที่เป็นผลงานของอาจารย์ นักวิจัย นักศึกษา หรือ บุคลากรของหน่วยงาน
- คลังสารสนเทศเฉพาะสาขา (Domain or Subject-base repository) หมายถึง คลังสารสนเทศประเภทหนึ่งที่รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลวิจัย/ผลการวิจัย ที่มีเนื้อหาเฉพาะสาขาวิชา โดยผู้เขียน/นักวิจัยจากสถาบันต่างๆ
- คลังสารสนเทศสถาบัน (Institutional Repository) หมายถึง คลังสารสนเทศประเภทหนึ่งที่รวบรวมและเผยแพร่ข้อมูลวิจัย/ผลการวิจัย ที่ผลิตโดยบุคลากรและนักวิจัยของสถาบันใดสถาบันหนึ่ง
- มาตรฐานการจัดการข้อมูลผลการวิจัย หมายถึง เกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเพื่อการรับรองคุณภาพการจัดการข้อมูลวิจัย/ผลการวิจัย

ตามมาตรฐานสากล CoreTrustSeal เพื่อให้มั่นใจในความน่าเชื่อถือของคลังสารสนเทศดิจิทัล ซึ่งมีกระบวนการจัดการข้อมูลที่สามารถพิสูจน์ความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลที่ให้บริการ เพื่อสนับสนุนความโปร่งใส การใช้ข้อมูลซ้ำซ้อนและการแลกเปลี่ยนข้อมูลผลการวิจัยเพื่อให้บริการการเข้าถึงข้อมูลได้ในระยะยาว

- **ข้อมูลสิทธิการเข้าถึง (Access Rights Information)** หมายถึง รายละเอียดที่ชี้แจงข้อจำกัดการเข้าถึงข้อมูลวิจัย/ผลการวิจัย ซึ่งรวมถึงกฎระเบียบทางกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ และการควบคุมการเข้าถึง การเผยแพร่ข้อมูล ซึ่งต้องจัดทำโดยอยู่บนพื้นฐานข้อตกลงระหว่างองค์กรที่ดูแลคลังสารสนเทศดิจิทัล ผู้นำฝากข้อมูล และผู้ใช้ข้อมูล และเผยแพร่ให้เกิดความเข้าใจตรงกัน
- **ความจริงแท้ของข้อมูล (Data authenticity)** หมายถึง การตรวจสอบความจริงแท้ของข้อมูลที่จัดเก็บและบันทึกไว้ในคลังสารสนเทศดิจิทัล ซึ่งรวมทั้งไฟล์ข้อมูลและเมตาดาตา ตั้งแต่ขั้นตอนแรกของกระบวนการนำเข้าจนถึงการเผยแพร่ ตลอดจนการดูแลรักษาข้อมูลที่จัดเก็บไว้ เพื่อให้เกิดความมั่นใจและเชื่อมั่นว่าข้อมูลต้นฉบับที่นำมาฝากและข้อมูลซึ่งแสดงที่มาหรือต้นกำเนิดของข้อมูล รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างเมตาดาตาและ/หรือ ชุดข้อมูลนั้นถูกต้องจริงแท้ ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ
- **ความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูล (Data Integrity)** หมายถึง การตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลและเมตาดาตาที่จัดเก็บและบันทึกไว้ในคลังสารสนเทศดิจิทัล เพื่อให้แน่ใจว่ามีความน่าเชื่อถือและถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลและเมตาดาตา มีกระบวนการตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงข้อมูลและเมตาดาตาอย่างสม่ำเสมอ การใช้มาตรฐานสากลในการลงรายการเมตาดาตา หรือ การควบคุมตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงเวอร์ชันข้อมูล
- **การสงวนรักษาระยะยาว (Long-term Preservation)** การกระทำที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาข้อมูลให้สามารถเข้าถึงได้และพร้อมใช้งานได้ในระยะยาว
- **แบบจำลองระบบสารสนเทศจดหมายเหตุแบบเปิด (Open Archival Information System : OAIS Model)** เป็นกรอบแนวคิดที่ใช้อธิบายคุณลักษณะที่จำเป็นของระบบสารสนเทศจดหมายเหตุที่พัฒนาโดย The Consultative Committee for Space Data Systems (CDS/DS)
- **การนำกลับมาใช้ใหม่ (Reuse)** หมายถึง การใช้ข้อมูลที่ได้รวบรวมและจัดเก็บไว้ในคลังสารสนเทศดิจิทัล เพื่อศึกษาวิจัยและตอบคำถามต่อการวิจัยใหม่ได้ในอนาคต

องค์ประกอบที่ 2 ข้อกำหนดมาตรฐานการจัดการคลังสารสนเทศดิจิทัล ประกอบด้วยข้อกำหนด 16 ข้อ ได้แก่

- 1.พันธกิจและขอบเขต 2. การอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ 3. ความต่อเนื่องของการเข้าถึง 4. การรักษาข้อมูลที่เป็นความลับและตามหลักจริยธรรม 5. โครงสร้างพื้นฐานทางองค์กร 6. การชี้แนะจากผู้เชี่ยวชาญ 7.ความถูกต้องสมบูรณ์และความจริงแท้ของข้อมูล 8.การประเมินคุณค่า 9. กระบวนการจัดเก็บที่มีเอกสารอธิบาย 10. แผนการสงวนรักษา 11. ความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลและเมตาดาตา 12.กระบวนการทำงานทุกขั้นตอน 13. การค้นหาและการอ้างอิงข้อมูล 14. การนำข้อมูลกลับมาใช้ใหม่ 15. โครงสร้างพื้นฐานทางเทคนิค และ 16. การรักษาความปลอดภัยของข้อมูล

องค์ประกอบที่ 3 แนวปฏิบัติในการเตรียมเอกสารประกอบการประเมิน

หน่วยงานที่ประสงค์ต้องการขอรับรองคุณภาพการจัดการข้อมูลในคลังสารสนเทศดิจิทัลของตนตามมาตรฐานในระดับชาติ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ สามารถเตรียมเอกสารประกอบการประเมินและขอการรับรองมาตรฐานการจัดการคุณภาพข้อมูลในคลังสารสนเทศดิจิทัล

องค์ประกอบที่ 4 วิธีการประเมินและการรับรองมาตรฐาน

หน่วยจดทะเบียนคลังสารสนเทศดิจิทัลแห่งชาติ ของสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ มีหน้าที่ 3 ประการ คือ 1) ส่งเสริมและให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการจัดการคลังสารสนเทศดิจิทัลให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการจัดการคลังสารสนเทศดิจิทัล 2) รับจัดแจ้งคลังสารสนเทศดิจิทัล เพื่อรวบรวมรายชื่อคลังสารสนเทศในประเทศไทย เพื่อเป็นศูนย์กลางนำไปสู่คลังสารสนเทศดิจิทัลทั้งหมดในประเทศไทย โดยสามารถสืบค้นได้ผ่านจุดเดียว 3) รับรองคุณภาพการจัดการข้อมูลคลังสารสนเทศดิจิทัลตามมาตรฐานชาติและส่งเสริมการขอรับรองคุณภาพมาตรฐานสากลต่อไป

ผลการรับรองคุณภาพการจัดการข้อมูลคลังสารสนเทศดิจิทัล โดยมีเกณฑ์การพิจารณาตามข้อกำหนดของ CoreTrustSeal (16 ข้อ) สามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ Tier3 คุณภาพระดับสถาบัน Tier2 คุณภาพระดับชาติ Tier1 คุณภาพระดับนานาชาติ องค์ประกอบที่ 5 แบบประเมินตนเองเพื่อขอการรับรองมาตรฐาน แบ่งเป็น 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับคลังสารสนเทศ

<p>ดิจิทัล ถามเกี่ยวกับ 1) ประเภทของคลังสารสนเทศดิจิทัล 2) ระดับการจัดเก็บข้อมูลเพื่อการสงวนรักษา 3) รายชื่อหน่วยงานว่าจ้างภายนอก (หากมี) ส่วนที่ 2 การดำเนินงานตามข้อกำหนดมาตรฐานการจัดการคลังสารสนเทศดิจิทัล</p>	
<p>ประโยชน์ที่ได้รับ ได้รับความรู้และแนวทางการพัฒนาคลังสารสนเทศดิจิทัล ให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล CoreTrustSeal</p>	
<p>นำความรู้ที่ได้รับมาใช้ปรับปรุงการทำงาน ดังต่อไปนี้</p>	
<p>หัวข้อการปรับปรุง / พัฒนา</p>	<p>รายงานผลการปรับปรุง/ พัฒนา ภายในวันที่</p>
<p>ข้อเสนอแนะอื่นๆ (ถ้ามี)</p>	
<p>ผู้รายงาน..... <i>ปภาดา น้อยคำยาง</i> (นางปภาดา น้อยคำยาง) ตำแหน่ง บรรณารักษ์ชำนาญการ วันที่ 12 กรกฎาคม 2562</p>	
<p>ความคิดเห็นของหัวหน้าฝ่าย <i>ผู้เกี่ยวข้องได้รับอนุญาต ขอเผยแพร่ให้กับบุคลากร ในหน่วยงานที่ได้รับอนุญาตเกี่ยวกับ การพัฒนาคลังสารสนเทศดิจิทัล ทวีศักดิ์</i></p>	
<p>ลงชื่อ..... <i>DL 2</i> (นางมาลินี ภูหมั่นเพียร) ตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศ วันที่ 12 กรกฎาคม 2562</p>	
<p>ความคิดเห็นของผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง <i>ให้เก็บที่ประชุมฯ ในเรื่อง และ ให้ ทวีศักดิ์ รักษาคน นว.</i></p>	
<p>ลงชื่อ..... <i>Sh. ๑๗</i> (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพ. วิศาล มหาสิทธิวัฒน์) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง วันที่..... <i>15. ๗. ๒๕๖๒</i></p>	

- หมายเหตุ : 1. จัดทำรายงานฯ หลังจากเข้าร่วมประชุม/ อบรม/สัมมนา /ศึกษาดูงาน ภายใน 7 วันทำการ เสนอหัวหน้าฝ่าย
2. หัวหน้าฝ่ายเสนอความเห็น ภายใน 3 วันทำการ และเสนอต่อผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลาง
  3. แจ้งผู้รายงานทราบ และจัดเก็บเข้าแฟ้มรายงานการเข้าประชุม/ อบรม/สัมมนา /ศึกษาดูงาน
  4. หัวหน้าฝ่ายติดตามผลการปรับปรุงพัฒนา
  5. หัวหน้าฝ่ายรายงานผลการปรับปรุงพัฒนาให้ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดกลางได้ทราบ